

УДК 811.111'373.7(045)

Ю. Г. Федорова

СПЕЦИФІКА ВЖИВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОЛОРАТИВНИМ ТА СОМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ

У статті проаналізовані особливості використання фразеологічних одиниць з колоративним та соматичним компонентами. Встановлена класифікація зазначених одиниць, а також виявлені специфічні ознаки фразеологічних одиниць, що досліджуються.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, колоронім, соматизм, колір, ідіома.

Мова є однією з найважливіших складових, що будує націю. Знати мову – означає володіти всіма її структурами та словами. Тому словник – це один із аспектів мови, який слід викладати в школі та у вищих навчальних закладах. Питання в тому, які слова та ідіоми учні та студенти мають запам'ятати. У зв'язку з цим слова слід уважно підбирати – в залежності від принципів підбору лінгвістичного матеріалу, умов викладання та вивчення іноземної мови.

Фразеологія, один із розділів лексикології, що вивчає усталені мовні звороти [2, с. 11]. **Об'єктом** дослідження фразеології як розділу мовознавства є стійкі вислови, їх структура, семантика, походження та взаємозв'язок з іншими мовними одиницями. Фразеологія національної мови збагачується та вдосконалюється, вбираючи в себе безцінні скарби із приказок та прислів'їв, афоризмів і анекдотів, дотепів і каламбурів, сентенцій і парадоксів, професіоналізмів, мовних штампів та кліше – з усього, що впродовж багатьох століть плекає і зберігає у своїй пам'яті носій мови – народ [1, с. 11–13].

Фразеологізми займають особливе місце в словниковому складі англійської мови. Їх специфічна структура приваблює і викликає неабияку зацікавленість науковців, а з іншого боку, вимагає серйозного аналізу змісту та форми мовних одиниць. ФО є частиною культури, оскільки без знань та розуміння ФО дуже важко досягнути національний склад мислення носіїв мови.

Фразеологічні вирази вживаються майже в усіх галузях життя сучасної людини. Вони часто зустрічаються як в оригінальних творах класиків, так і у сучасних письменників, активно використовуються в засобах масової інформації та у повсякденному мовленні.

Актуальність дослідження полягає у тому, що фразеологічний фонд є відкритою системою, оскільки він постійно поповнюється за рахунок відомих афоризмів літераторів, митців, науковців. Тому зазначена тематика хоч і вже тривалий час досліджувана, але існує ще низка питань, які потребують детального розгляду та дослідження.

Цікавими є фразеологізми, до складу яких входить назва кольору. Адже наше повсякденне життя сповнене різних кольорів. Різні кольори по-різному впливають на людську душу – надихають або пригнічують, викликають відчуття тепла або прохолоди. Значення кольорів у багатьох мовах, особливо європейських, мають подібності, і це полегшує їх розуміння. Але існують і відмінності у вживанні кольорів в ідіомах і фразеологізмах. У фразеологізмах української мови і англійських ідіомах також знайшла відображення народна символіка кольору.

Виходячи з нашого дослідження, найбільшу кількість англійських ідіом складають фразеологізми з використанням синього кольору (16,2% від загальної кількості).

В англійській мові існує велика кількість «синіх» ідіом із загальним значенням «сум». Прикладом таких ідіом служать наступні вирази: *the blues* – меланхолія, нудьга; *to give someone blue* – засмутити кого-небудь; *dark blue* – пригнічений; *to be in the blues* – хандрити; *blue study* – важкі роздуми; *blue devils* – смуток. В українській мові є лише невелика кількість фразеологізмів з синім кольором, і їх значення різні. Так, вислів *блакитна кров* означає приналежність до знатного роду; *синій птах* має значення щастя. Цікаво відзначити, що український вираз *синя панчоха*, який вживається в негативному значенні, в англійській мові також служить символом безликості, відсутності жіночності, чарівності, властивих справжній жінці – *blue stocking*.

Щодо червоного кольору, він іде другим за кількістю використання після синього (15,4% від загальної кількості). Червоний колір у фразеологізмах обох мов має як подібності, так і відмінності у значеннях. В українських фразеологізмах він зустрічається в таких значеннях, як красивий: *червоний молодець*, *червона дівиця* – тобто молоді, красиві люди. В англійських ідіомах червоний колір частіше має значення небезпеки: *a red-light district* – небезпечний район. Збігається червоний колір в англійських ідіомах і українських фразеологізмах у значенні ніяковості, сорому: *почервоніти як рак*, *червоніти до коренів*, *as red as a turkey cock/as red as a lobster* – відчувати почуття сорому, *to give someone a red face* – загнати когось у фарбу, збентежити кого-небудь.

Частина чорного кольору в ідіомах англійської мови складає 14,6% від загальної кількості нашого емпіричного матеріалу. Зупинимось на значенні чорного кольору в англійських і українських ідіоматичних виразах. У більшості народів відношення до чорного кольору схоже. І це неважко зрозуміти, адже чорний колір – це колір ночі. Звідси і зв'язок чорного кольору зі злом. Як в українських фразеологізмах, так і в англійських ідіомах чорний колір має наступні значення *недобрий*, *злий* в таких висловах: *black looks* – злі погляди, *black in the face* – почорнілий від гніву, злості. Англійські ідіоми *a black dog* – поганий настрій, смуток; *to look black* – виглядати похмурим, хмуритися і українські фразеологізми *чорними фарбами*, *відкладати на чорний день* висловлюють значення чорного кольору «похмурий», «важкий». Чорний колір має ще й значення «брудний», це видно на прикладі англійської ідіоми *black as ink* – чорний як сажа, так і на прикладі українського фразеологізму *чорний, як вугілля*. Чакулнське значення чорного кольору спостерігається і в англійських, і українських фразеологізмах: *black craft* – чорна магія, темні справи. Значення «невдача, біда» присутня як в українських фразеологізмах так і в англійських ідіомах: *things look black* – кепська справа.

З білим кольором існує велика кількість ідіом та фразеологізмів в англійській мові, що становить 13,8% від загальної кількості фразеологічних одиниць, що досліджуються. Так, білий колір як колір чистих помислів проявляється в ідіомах: *to be whiter than white* – бути гранично чесним, моральним; *lily-white reputation* – незаплямована репутація; *white hands* – чесність, незаплямованість, невинність; *white lie* – брехня на благо. Слід зазначити, що в українській мові фразеологізмів з таким значенням білого кольору частіш за все не зустрічається. Білий колір вживається і в значенні «блідий». Наприклад, *to turn white* – збліднути; *white as a sheet/white as a ghost/white as snow* – блідість від переляку. Білий колір асоціюється і з чимось невивченим, недослідженим. В українській мові існує фразеологізм *біла пляма* – невивчена територія. Білий – це колір благородства, знатності, величі. Можливо, тому в українській мові існує вираз *біла кістка*, що означає людину знатного походження. У

білого кольору ми можемо спостерігати і негативні значення. Англійські ідіоми *to be white-hot* – бути розлюченим, доведеним до сказу; *white feather* – боягуз; *white elephant* – безглузда, марна річ; *bleed white* – обібрати до нитки, викачати гроші і українські фразеологізми *шито білими нитками*, *казка про білого бичка* наочно демонструють негативні значення білого кольору. В українській мові ми говоримо *біла ворона* про людину, яка різко відрізняється серед оточуючих людей. В англійській мові існує така ж сама ідіома: *whitcrow* – біла ворона, рідкість. З наведених прикладів видно, що білий колір в англійських ідіомах і українських фразеологізмах, в основному знаходить однаковий сенс і дуже часто відображає позитивні емоції.

Згідно з нашим дослідженням, частка зеленого кольору становить 8,5% від загальної кількості емпіричного матеріалу. Зелений колір у фразеологізмах часто асоціюється з природою. Таким чином, *to have green fingers*, дослівно означає мати зелені пальці, та перекладається як любити природу, а виразом *the green belt* називають санітарну зону лісосмуги навколо міст. Значення ж «свобода» присутнє як в українському фразеологізмі *зелена вулиця*, так і в англійській ідіомі *the green light* – свобода дій. Зелений колір має також значення «недосвідчений», «юний», це видно на прикладі українського вислову *зелений молодик* і на прикладі англійської ідіоми *as green as grass*.

Фразеологізмів та ідіом із сірим кольором дуже мало: усього 7,7% від загальної кількості фразеологічних одиниць і позначають в основному «скромність», «таємничість». Так, вираз *grey eminence* означає людину, що перебуває в тіні. Сірий колір означає ще й похилий вік і мудрість: *grey beard* – старий, *grey hairs* – старість, *to turn grey* – посивіти.

Частка рожевого кольору в небагатьох англійських ідіомах становить 7,7% від загальної кількості досліджуваних одиниць. Найчастіше вони використовуються у значенні доброго здоров'я та досконалості: *in the pink*, *the pink of perfection*. Вираз *рожеві окуляри* в українській мові знаходять застосування, коли мова йде про людину, яка багато чого не помічає і світ навколо здається йому досконалим.

Доля фіолетового кольору в англійських ідіомах складає 6,2% від загальної кількості. З'ясовано, що фіолетовий колір має значення «кращий»: *to be born into the purple* – народитися в багатій родині, бути знатного роду; *to marry into the purple* – одружитися з членом королівської або аристократичної сім'ї.

Фразеологізми та ідіоми з жовтим кольором рідко зустрічаються в англійській мові (5,3% від загальної кількості ФО). Український фразеологізм *жовтороте пташеня* вживається в мовленні, коли мають на увазі молоду, наївну і недосвідчену людину. В англійському фразеологізмі *to have a yellow streak* мова йде про боязку людину. *Yellow papers* – преса новин і пліток. В українській мові *жовта преса* – це низькопробна преса.

Коричневий колір також рідко зустрічається в англійських ідіомах (4,6% від загальної кількості ФО) і не присутній в українських фразеологізмах. Наприклад, фразеологізм *brownasaberry* характеризує людину, яка дуже засмагла. Коричневий колір вважається символом смутку і депресії. Це підтверджує фразеологізм *brown study* – роздуми, похмурий настрій.

Проведений порівняльний аналіз дозволяє зробити висновок, що в англійській і українській мовах зустрічається багато ідіом та фразеологізмів із вживанням кольору, але не всі кольори знайшли відображення в українській мові. Як і в українській, так і в англійській мові існує невелика кількість фразеологізмів та ідіом з рожевим, жовтим кольорами. Навпаки, велика кількість фразеологізмів та ідіом з білим, червоним, зеленим, чорним, синім кольорами. Нами не були знайдені фразеологізми та ідіоми з

помаранчевим кольором. Подібність у значеннях кольорів спостерігається у вживанні чорного, зеленого. Відмінності у значеннях присутні у вживанні сірого, жовтого, рожевого кольорів. Як подібності, так і відмінності спостерігаються у вживанні білого, червоного, синього кольорів. Таким чином, наше припущення про існування подібностей і відмінностей у вживанні кольорів в англійських ідіомах і українських фразеологізмах підтвердилося.

Назви частин тіла є одними з найбільш використовуваними у світі фразеологізмів. В анатомічному сенсі частин тіла дуже багато. Але більшість з них стали відомі навряд чи раніше, ніж 100 – 150 років тому. Ці назви не поширені в мові непрофесіоналів, не увійшли до приказок, прислів'їв, ідіом, художніх творів і тим більше до легенд і міфів. Символічне значення мають лише частини тіла, в традиційно мовному розумінні, які можна визначити як зовнішні органи тіла, за винятком слова «серце». Розглянемо конотативні відтінки значень деяких з них. Отже, частини тіла та їх назви в різних мовах фігурують не тільки в буквальному сенсі: вони мають також і символічний характер.

Органи людського тіла можна по-різному класифікувати і виділяти їх у групи за різними ознаками: наприклад, є органи, що приймають інформацію ззовні – це очі, вуха, ніс. У цьому не беруть участі, навпаки, живіт, плечі і ноги. Мова – орган, відповідальний за передачу інформації. Тому на мову посилаються, коли кажуть про її надходження від мовця. Є, наприклад, органи, які виконують рухи і жести, потрібні для спілкування. Інші в цьому участі не беруть. Всі частини тіла необхідні для діяльності людини. Наприклад, можна часто почути фрази: «*у тебе що, рук немає?*», або «*у тебе ніг немає?*», «*Where were your eyes?*». Ці вирази вживаються іронічно, коли людина не виконує те, про що її просять або йде у неправильному напрямку.

Соматизми зі словом «head» в англійській фразеології складають 14,7% від загальної кількості ФО. Голова керує мисленням і розумом. У зв'язку з цим впливає основне конотативне значення соматизма, воно позначає розважливність і розум, чи їх відсутність, наприклад: *to have a good head for something* – мати ясну голову, або *to have a good head on one's shoulders* – мати свою голову на плечах. Значення здатності зосередитися, відображається у таких фразеологічних одиницях: *to lose one's head* – повісити голову / похнюпити голову; *to keep one's head* – не втрачати голови; *to bury one's head in the sand* – зарити голову в пісок. Найчастіше «голова» набуває значення «життя», оскільки є життєво важливим органом. Додаткове значення вносить сема переваги, закладена в понятті, наприклад: *to carry one's head high* – високо тримати голову (тобто тримати себе з гідністю); *to wash one's head* – намилити голову / шию кому-небудь (наварити, тим самим принизивши кого-небудь). Необхідно відзначити, що серед аналогів українських фразеологізмів про голову англійською іноді їй відповідає саме голова, а іноді мізки: ламати над чим-небудь голову – *to cudgel one's brains over something*.

З'ясовано, що ідіом з «heart» існує доволі багато: 12,9% від загальної кількості ідіом. Серце – орган з символікою почуттів, переживань, настроїв. Наприклад, щирості: *from the bottom of one's heart* – від щирого серця; *wit hall one's heart* – від усього серця, від усієї душі; болю: *heart is bleeding* – серце кров'ю обливається; *to eat one's heart out* – серце болить; *to win one's heart* – підкорити чийсь серце; переживання: *to take something to heart* – приймати що-небудь близько до серця. Соматизми часто використовуються для опису характеру людей: *to have heart of gold / big / soft / kind heart* – мати золоте / добре / велике серце. Найчастіше вживання слова «серце» говорить про позитивні якості людини. Досить часто серце зв'язане з поняттям любові: *to open one's heart to* – відкрити серце / віддати комусь своє серце; *to break one's heart* – розбити серце. Слід відзначити сильну фразеологічну еквівалентність українського слова «душа», воно

асоціюється з серцем, наприклад: аналоги українського вираження «душа пішла в п'яти» – *one's heart sank into one's boots*, а «вилити душу» – *to bare one's heart*.

Щодо соматизмів на позначення ноги, то їх частка становить 11,8% від загальної кількості ФО. «Нога» в українській мові – основне слово для позначення нижньої кінцівки цілком, а в англійській мові нижню кінцівку ділять на дві зони і застосовують для їх позначення відповідно по два слова: *leg* (верхня частина) і *foot* (нижня частина, стопа). Нога символізує рух, швидкість. У ФО ноги часто протиставляються голові і пов'язаному з нею ментальному початку в людині, як діючий та механічний орган – розумному: *little wit in the head makes much work for the feet* – дурна голова ногам спокою не дає. Соматизми відображають значення стійкості або нестійкості (як у прямому значенні, так і в переносному сенсі) і впевненості в собі: *to stand on one's own two feet* – стояти обома ногами на землі; *to feel / find one's feet* – знайти (твердий) ґрунт під ногами; *to get back on one's feet* – встати на ноги; *to cut the ground from under one's feet / to pull the rug from under one's feet* – вибити ґрунт з-під ніг; *to be with one foot in the grave* – стояти однією ногою в могилі. Семантика правого і лівого щодо ноги (як і руки), мабуть, універсальна для всіх зіставлених мов, наприклад: *to get up with one's left foot foremost* – встати з лівої ноги.

Доля фразеологізмів зі словом «eye» складає 10,6% від загальної кількості ФО. Очі і їх відкритість символізують отримання інформації та її достовірність: *sharp eye* – гостре око – *sharp eye*; *to be all eyes* – дивитися в усі очі / дивитися в обидва (ока) – бути уважним, пильним, дивитися з великою увагою; *to open somebody's eyes to something* – відкрити / розкрити очі на щось. Очі є і важливими виразниками емоцій і почуттів, отже, наявна велика кількість фразеологічних одиниць з даним компонентом, що відображають зміну емоційного стану людини. Наприклад, *an eye-opener* – витріщив очі; бажання: *with an eye to doing something* – покласти око на що-небудь / очі загоряються; заздрості: *the envy eye / green eyes* – погані очі.

Частка фразеологізмів на позначення руки від загальної кількості ідіом становить 9,4% від загальної кількості ФО. Рука грає практично універсальну роль: це слово вживається з різними значеннями, найбільш часті з яких – спілкування, майстерність, діяльність, обмін, тобто практичне застосування думки. Особливо багато фразеологічних одиниць, що містять даний соматизм, зі значенням «перебування чого-небудь у кого-небудь і отримання», наприклад: *to take something in hand / lay handson* – накласти руку на що-небудь / прибрати що-небудь до рук / взяти в свої руки; *to hold well in hand* – тримати в своїх руках; *to take oneself in hand* – взяти себе в руки; *hands off!* – Руки геть; *to fall / get into somebody's hands* – потрапити в чийсь лапи. Значення діяльності (наприклад: *to give a freehand* – розв'язати руки; *to be tired / bound hand and foot* – бути зв'язаним по руках і ногах) і майстерності, якості роботи особливо чітко простежується на прикладах з української мови: золоті руки, з рук геть погано, руки не доходять до чогось, не покладаючи рук. Значення спілкування та обміну відображено в таких фразеологічних серіях: *change hands* – переходити з рук в руки / ходити по руках / з рук в руки; *at first / secondhand* – з перших / третіх рук (дізнатися, знати, купити що-небудь). Руки позначають і матеріальне втілення намірів: *to seek somebody's hand in marriage* – просити руки; *to wash one's hands of* – умити руки. Особливий інтерес представляє підрозділ на ліву і праву руки: *not to let one's left hand what one's right hand does* – ліва рука не відає, що творить права.

Ідіоми зі словом «nose» складають 8,2% від загальної кількості усіх інших соматизмів. Ніс – порівняно малий орган і єдиний, який виступає на обличчі. Перше його значення – позначення близькості, часто пов'язане з отриманням інформації. Наприклад: *not to see beyond the end of one's nose* – далі власного носа не бачити; *to stole*

something under one's nose – поцупити що-небудь у кого-небудь з-під носа. Друга символіка носа – хвороблива цікавість, пороки: *to stick / poke one's nose into other people's affairs* – пхати свого носа не в свою справу. Необхідно відзначити і таке значення: *to look down one's nose at somebody / with one's nose in the air* – задирати ніс, величатися.

Частина фразеологізмів на позначення вуха від загальної кількості ідіом становить 7,6% загальної кількості. Вуха – орган, що сприймає інформацію ззовні. Тому в основному фразеологізми, пов'язані з цим органом, вживаються, щоб позначити здатність впізнавати і слухати: *to be all ears* – слухати в обидва вуха. Цікаво, що вуха асоціюються з таємницею, з бажанням її вивідати: *to pick up somebody's ears* – наострити вуха. Також вуха є символом чогось крайнього (мабуть, це пов'язано з їх маркованим розташуванням як на голові, так і у вертикальному відношенні: ця частина тіла розташована вище майже всіх інших): *to be over head and ears in love* – закохатися по вуха; *to be up to the ear in work* – по вуха загрузнути в роботі / бути по вуха в роботі.

З'ясовано, що ідіом з «shoulders» існує доволі мало – 5,9% від загальної кількості ідіом. Плечі символізують відповідальність, працьовитість, ношу, яка на них лягає: звалити щось на плечі, по плечу, з плечей геть, як гора з плечей звалилася. Даний соматизм досить часто зустрічається у фразеологічних одиницях типу: *to have one's head screwed on one's shoulders on the right way* – мати свою голову на плечах.

Мова символізує спілкування, передачу інформації, наприклад: *to have lost one's tongue* – проковтнути; *the word is on the tip of my tongue* – на язичку крутиться. Часто «язик» виступає у значенні органу, винного в зайвій балакучості. У цьому випадку виникає негативна семантика (другий символічний сенс): *wag one's tongue* – язиком молоти / «чесати»; *to hold one's tongue* – тримати язик за зубами; *a clever tongue will take you anywhere* – язик до Києва доведе; *a fool's tongue runs before his wit* – язик мій – ворог мій; *to loose one's tongue* – розв'язати мову / бути нездержливим на язик.

Волосся можна розглядати і як можливий атрибут голови, і самостійно. Зазвичай, слово у складі фразеологічної одиниці набуває значення певної емоції. Наприклад, страху: *one's hair stood on end* – волосся дибки стає; досади: *to tear one's hair out* – рвати на собі волосся. Особливою семантикою володіє волосок: він має значення чогось малого, іноді неважливого: *to split hairs* – чіплятися до дрібниць; *by a hair* – на волосок.

Ці фразеологізми створюють величезну групу в сучасній англійській мові. Найбільш частим по вживанню соматизмом є *head*. Далі за частотою йдуть *heart, arm, foot, eye, hand, nose, finger, ear, shoulder*. Решта соматизмів (*leg, back, bone, brain, tooth, skin, neck, tongue*) менш вживані, проте їх фразотворча активність досить велика.

Використовуючи назви частин тіла в переносному значенні, такі, як порівняння, метафори, в ідіомах, прислів'ях, люди намагаються повніше передати свої думки чи справити сильніше враження від сказаного. Носії мови вдаються до використання слів на позначення органів тіла для опису різних сфер дійсності, включаючи емоції.

Список використаної літератури

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика: Учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей / И. С. Алексеева. – М.: Высш. образование, 2004. – 368 с.; Alekseeva I. S. Professionalnyy trening perevodchika: Uchebnoye posobie po ustnomu i pismennomu perevodu dlya perevodchikov i prepodavateley / I. S. Alekseeva. – М.: Vyssh. obrazovanie, 2004. – 368 s.

2. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии / Н. Н. Амосова. – М.: Высш. шк., 1989. – 263 с.; Amosova N. N. Osnovy angliyskoy frazeologii / N. N. Amosova. – М.: Vyssh. shk., 1989. – 263 s.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2015

J. G. Fedorova

SPECIFIC USAGE OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH COLORFUL AND SOMATIC COMPONENT

The article deals with the specificity usage of phraseological units with colourful and somatic components. The suggested classification of these items and peculiarities of their usage are demonstrated in the article. Language is one of the major components that build the nation so it is quite important to know its own structures and words. Therefore language vocabulary – is one of the language aspects that should be taught not only in schools but also in higher education. The question is, what words and idioms pupils and students should remember. In this regard should carefully choose the words - according to the principles of selection of linguistic material conditions of teaching and learning a foreign language. Phraseological units take a special place in the vocabulary of the English language. Their specific structure attracts immense interest of scientists, on the other hand requires a serious analysis of the content and form of linguistic units. Phraseological units is a part of the culture because without knowledge and clear understanding of phraseological units are very difficult to comprehend the national mentality of speakers. Phraseological expressions are used in almost all areas of modern life. They are often found both in original works of classical and contemporary writers and actively used in the media and in everyday speech. After our daily life is full of different colors so it is very interesting to research phraseological units, which include the name of the color. Different colors have different effects on the human soul – inspiring or depressing, causing a feeling of warmth or coolness. The value of color in many languages, especially in Europe, have similarities, and this facilitates their understanding. But there are differences in the use of idioms and phraseology. In the Ukrainian language and phraseology of English idiom also reflected traditional symbolism of color. The relevance of the study is that the phraseological fund is an open system because it is constantly replenished by famous aphorism writers, artists and scientists. There are a number of issues that need of consideration and detailed study. The symbolism of colors is very closely linked with national characteristics and means of expression mentality. Color is a person different feelings: calm, indifference, anger and joy, feeling of cold or heat that affects the physiology and psyche. Perhaps because of the emotional impact of color, people gave him a certain symbolic value. Phraseological units with color component widely available in the English language and are specific to the English world view, which is due to the national significance of objects, phenomena, processes, selective attitude towards them, which generated specific activity, lifestyle and national culture of this nation. The somatic phraseology usually do not reflect historical events or social processes, but contains domestic situation or ethical, human, intellectual, emotional characteristics of the individual. This group are used to name the psychological, intellectual, physical, social conceptual areas. Various manifestations of life are vivid and original reflection in somatic phraseology. The stability and reproducibility of somatic idioms in different languages due to the fact that orients in space, its assessment environment first person correlated with parts of his body. Somatic phraseology characteristic feature is the presence of numerous unique languages, very close to the figurative orientation phrases. This feature sharply distinguishes from other somatic phraseologisms thematic groups in phraseology.

Keywords: *phraseological units, colourful and somatic components, color, idiom.*